

Raadsvoorstel

Datum Raadsvergadering:

Agenda nr:

Onderwerp: Regionaal Plan Energiesysteem - West-Brabant Energie in Balans

Portefeuillehouder(s) Wethouder De Weert

Van: Jac Beekers

Telefoonnummer: 4358

Email: jac.beekers@etten-leur.nl

Aan de leden van de raad.

Voorstel

1. Het "Regionaal Plan Energiesysteem – West-Brabant Energie in Balans" (RPE) vast te stellen.

Inleiding

De Regionale Energie Strategie West-Brabant (hierna: RES) is opgericht om invulling te geven aan een deel van de afspraken die gemaakt zijn in het kader van het landelijke Klimaatakkoord. Na de RES1.0 (2021) en de voortgangsrapportage (2023) zien we dat het probleem van congestie op het elektriciteitsnet snel toeneemt. We gaan een volgende fase in. De opwekopgave uit de RES1.0 staat niet meer centraal maar de nieuwe aanpak is gericht op het gehele energiesysteem van de toekomst. De aanpak om daaraan invulling te geven is opgenomen in het Regionaal Plan Energiesysteem – West-Brabant Energie in Balans (RPE) dat nu ter besluitvorming aan alle individuele besturen van de RES West-Brabant wordt voorgelegd.

Beoogd effect en evaluatie:

Met het RPE brengen we in beeld hoe we in de regio (en daarbuiten) willen komen tot een nieuw energiesysteem dat:

- duurzaam is;
- veilig en betrouwbaar is;
- er voor zorgt dat energie voor iedereen betaalbaar blijft;
- economische ontwikkelingen niet belemmert;
- netcongestie niet verergert, of zelfs vermindert;
- efficiënt en nuttig in de ruimte wordt ingepast, waarbij voldoende aandacht voor het milieu en de leefomgeving in acht wordt genomen.

Argumenten

1.1 De uitdagingen worden groter

In de RES 1.0 was het bod van onze regio voor opwek van elektriciteit de belangrijkste opgave. Uit periodieke monitoring blijkt dat onze regio, maar ook onze gemeente, goed op koers is om het doel voor 2030 te halen.

Tegelijkertijd merken we dat de druk(te) op het elektriciteitsnet flink is toegenomen, nog zal toenemen en voorlopig nog niet zal zijn opgelost. Het is daarom noodzakelijk om ons als RES-regio ook te richten op het slim omgaan met de beperkte capaciteit op het net. Dat gaan we doen door flexibeler gebruik maken van de beschikbare capaciteit (bijvoorbeeld door het plaatsen van batterijen), het stimuleren van uitwisseling van energie, het onderling afstemmen van energiegebruik op bedrijventerreinen in energiehubs en door in te zetten op alternatieven voor elektriciteit. Uiteraard is uitbreiding van de capaciteit ook een belangrijk deel van de oplossing. Daarom willen we bevorderen dat nieuwe infrastructuur die nodig is door Enexis versneld kan worden aangelegd.

1.2 Een integrale benadering van het energiesysteem is belangrijk

We hebben in West-Brabant de ambitie om meer woningen te bouwen en meer ruimte voor bedrijven te creëren. Tegelijkertijd komen er steeds meer elektrische auto's, bussen en vrachtwagens en worden ook bij bedrijven en in woningen stappen gezet om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen, vaak door elektrificatie. Dat alles maakt dat de druk op het elektriciteitsnet toeneemt. Deze ontwikkelingen vragen om aanpassingen in het energiesysteem. Het gaat hierbij om het geheel van duurzame opwek, infrastructuur/transport, opslag en gebruik van energie. Daarom werkt West-Brabant met het Regionaal Plan Energiesysteem - West Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB) aan de ontwikkeling van een duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem waarbij de balans tussen vraag en aanbod van duurzaam opgewekte energie centraal staat.

Alternatieven/varianten

-

Kanttekeningen en risico's

1.1 Solidariteit is noodzakelijk

De transitie van fossiel naar duurzaam zorgt nu al voor grote problemen op het elektriciteitsnet. Om een volledig duurzaam energiesysteem in balans te krijgen en te houden zijn grote veranderingen nodig. Denk daarbij voor het elektriciteitsnet bijvoorbeeld aan nieuwe hoogspanningsstations, elektrolyzers en gridbatterijen, en lager in het net aan nieuwe middenspanningsstation, trafo's en extra kabels in de grond. Met name de installaties in het hoogspanningsnet vragen om heel veel ruimte in een paar gemeenten. Dat heeft mogelijk tot gevolg dat bepaalde functies daar niet meer mogelijk zijn zodat daarvoor een beroep op andere gemeenten gedaan zal worden.

En omdat niet alles elektrisch kan worden opgelost zullen ook nog installaties als warmtenetten (van groot-collectief tot kleinschalig) en wellicht leidingen voor waterstof (voor industrie) moeten worden ingepast. Dat heeft bijvoorbeeld gevolgen voor bewoners van woningen die worden aangesloten. We moeten ervoor waken dat de kosten van de energietransitie voor iedereen betaalbaar zijn en blijven.

Toelichting

Financiële toelichting

Voor Etten-Leur is de gemeentelijke bijdrage aan de RES in 2024 en 2025 in totaal € 15.600,--.

Daarnaast is er vanuit het Rijk bij de septembercirculaire 2024 via gemeente Breda voor onze regio een budget beschikbaar gesteld van in totaal € 741.000,-- voor 2024 en 2025 voor het

Toekomstbestendig maken van het energiebeleid. Via de RES is dit geld op basis van inwoneraantal verdeeld in de regio.

Personele toelichting

Aan iedere gemeente wordt inzet van ambtelijke capaciteit gevraagd. Voor deelname in het RES-team en in diverse werkgroepen wordt die voor Etten-Leur geschat op 0,2 fte.

Juridische toelichting

Dit voorstel heeft geen juridische consequenties.

Duurzaamheid

People

Maatschappelijke partners en inwoners zijn en worden nadrukkelijk betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van de RES en het RPE.

Planet

De energiestrategie is gericht op het verminderen van de CO₂-emissie om daarmee de opwarming van de aarde, c.q. de klimaatverandering terug te dringen.

Profit

Met de opwekking van duurzame elektriciteit kan veel geld worden verdiend. In de RES wordt gestreefd naar een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten, zowel voor de gemeenschap als voor individuele burgers en bedrijven. In de RES hechten we aan een energietransitie met en voor iedereen. We willen iedereen de kans bieden om te profiteren van de wind- en zonne-energie die we in onze regio opwekken. We *streven* daarom naar 50% of meer lokaal eigenaarschap van de nieuwe zonne- en windparken. Dat sluit aan bij het Klimaatakkoord.

Daarbij komt ook nog dat de energietransitie voor heel veel nieuwe werkgelegenheid zorgt.

Planning

Proces

Voor de zomer zal in alle betrokken besturen besluitvorming over het RPE plaatsvinden. Na besluitvorming wordt het RPE aan het Rijk aangeboden.

Op 5 juni 2025 wordt een Voortgangsrapportage vastgesteld door de stuurgroep RES. Deze rapportage wordt uiterlijk 1 juli 2025 aangeboden aan NPRES/Rijk.

Uitvoering

Voor 2025 en 2026 wordt een jaarprogramma opgesteld en voor de periode 2027 – 2031 wordt een Meerjarig Uitvoeringsprogramma opgesteld. In dit laatste programma worden de onderzoeksuitkomsten van een plan-milieueffectrapportage opgenomen.

Communicatie en participatie

Goede communicatie en participatie zijn belangrijk voor het RES proces en hebben daarom een grote rol gespeeld in de totstandkoming van het RPE. Inwoners en bedrijven uit West-Brabant zijn regelmatig betrokken bij en bevraagd over afwegingen en keuzes in de RES:

- in 2024 zijn straatgesprekken gevoerd in de 16 gemeenten van de RES-regio. Daarbij is met name gevraagd naar de mening van burgers over rechtvaardige, betaalbare en solidaire keuzes in het overstappen naar een ander energiesysteem. Het verslag van de straatgesprekken is als bijlage bijgevoegd;

- in november 2024 zijn twee bijeenkomsten met stakeholders gehouden
- vijf keer per jaar is er een bijeenkomst met de klankbordgroep van de RES. Daarin zijn bestuurders van bedrijven, brancheorganisaties, woningcorporaties, onderwijsinstellingen milieuorganisaties en burgerinitiatieven vertegenwoordigd;
- voor raadsleden zijn in 2024 diverse informatiebijeenkomsten gehouden. In januari-maart 2025 heeft een bestuurlijke consultatie over de conceptversie van het RPE plaatsgevonden. Vanuit de besturen zijn vele wensen en bedenkingen geuit. Het overzicht van alle wensen en bedenkingen is als bijlage bijgevoegd. De hoofdlijnen hiervan zijn opgenomen in de aanbiedingsbrief van de RES (ook als bijlage bijgevoegd).

Op basis van de besluiten van de diverse besturen zal de stuurgroep RES het RPE vaststellen en aanbieden aan het Rijk/NPRES.

Bijlagen

- Aanbieding def. RPE van RES aan gemeente
- Regionaal Plan Energiesysteem – West-Brabant Energie in Balans (RPE)
- Samengevoegde wensen en bedenkingen van alle besturen
- Eindverslag straatgesprekken RES West-Brabant
- Besluitvormingsproces RPE WBEB
- Projectenboek met inspirerende voorbeelden

Etten-Leur, 13 mei 2025
burgemeester en wethouders,

drs. C. (Cor) Smits
gemeentesecretaris

drs. M.C. (Marina) Starmans-Gelijns
burgemeester